

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Α. ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΣ

Εκπαιδευτικές δράσεις

Το ταξίδι του ΙΑ/ΕΤΕ στον κόσμο της εκπαίδευσης ξεκινά με δύο νέα προγράμματα στις αποσκευές του

Το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας ανοίγει και φέτος τις πόρτες του στα σχολεία όλων των βαθμίδων και προσκαλεί μαθητές και εκπαιδευτικούς να παρακολουθήσουν ποικίλα εκπαιδευτικά προγράμματα με διαδραστικές παρουσιάσεις, ομαδοσυνεργατικές και βιωματικές δραστηριότητες. Δύο νέες θεματικές εμπλουτίζουν τα προσφερόμενα προγράμματα για το σχολικό έτος 2024-2025. Η πρώτη αφορά πτυχές της ιστορίας των προσφύγων του 1922, ενώ η δεύτερη προσεγγίζει το εμβληματικό κτήριο του ΙΑ/ΕΤΕ, το Μέγαρο Διομήδη, ως αρχιτεκτονικό τοπόσημο της γειτονιάς και πολύτιμο αρχείο.

Τα προγράμματα που διεξάγονται είναι τα εξής:

- α. «Αρχεία. Πηγές γνώσης, πηγές μνήμης»
- β. «Ιστορία του ελληνικού χαρτονομίσματος. Μια διαδρομή, 1822-2002»
- γ. Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός (με ειδικότητες του Αρχείου)
- δ. «Τα ίχνη των προσφύγων του 1922 μέσα από τα τεκμήρια του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας» ΝΕΟ
- ε. Το Μέγαρο Διομήδη ως αρχιτεκτονικό τοπόσημο και σύγχρονο αρχείο πολύτιμου ιστορικού υλικού» ΝΕΟ

ΜΑΡΙΑ ΛΕΜΠΕΣΗ

**ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Μια ιστορία δεκαπέντε χρόνων

**Μ. Λεμπέση, *Το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής
Τράπεζας συναντά τον κόσμο της εκπαίδευσης.*
Μια ιστορία δεκαπέντε χρόνων,
ΙΑ/ΕΤΕ, Αθήνα 2024**

Η νέα έκδοση του Ιστορικού Αρχείου πραγματεύεται μία από τις βασικές μορφές της ερμηνευτικής και επικοινωνιακής λειτουργίας των σύγχρονων πολιτιστικών ιδρυμάτων, τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Παρουσιάζεται η πορεία 15 χρόνων σχεδιασμού, οργάνωσης και εκτέλεσης των προγραμμάτων του ΙΑ/ΕΤΕ, από το 2005 έως το 2020, όταν το ξέσπασμα της πανδημίας αποτέλεσε και για το χώρο του πολιτισμού παγκοσμίως αφορμή αναστοχασμού και αναπροσανατολισμού της στρατηγικής τους σε νέες, πιο ψηφιακές, κατευθύνσεις. Η συγγραφέας Μ. Λεμπέση, υπεύθυνη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΙΑ/ΕΤΕ, αισθάνεται και καταγράφει τη συγκεκριμένη πορεία ως ένα ταξίδι έμπνευσης, μεθόδευσης και δημιουργικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των ανθρώπων και του υλικού του Αρχείου, της σχολικής κοινότητας αλλά και άλλων φορέων πολιτισμού και εκπαίδευσης, κοινωνικών ομάδων, ακόμα και της ευρύτερης γειτονιάς, οι συνέργειες με τους οποίους μεταμορφώνουν το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας σε ανοιχτό οργανισμό μάθησης και ψυχαγωγίας και, συνακόλουθα, σε παράγοντα ενίσχυσης της τοπικής αστικής ταυτότητας.

Στην παραπάνω καταγραφή προτάσσονται οι μαθησιακές αρχές και τα παιδαγωγικά μοντέλα που ακολουθούνται κατά τη διαμόρφωση των σχεδίων ανάπτυξης των προγραμμάτων, γεγονός που καθιστά την έκδοση στο σύνολό της σημαντική προσθήκη στη βιβλιογραφία που αφορά τον σύγχρονο χαρακτήρα των πολιτιστικών ιδρυμάτων (χρηματοπιστωτικών φορέων και μη), τα νέα περιβάλλοντα μη τυπικής μάθησης και τα μεθοδολογικά τους εργαλεία. Με πλούσια εικονογράφηση, που οπτικοποιεί τις περιγραφόμενες δράσεις, λειτουργεί κατ' αρχήν ως πηγή για τους μελετητές των αντίστοιχων επιστημονικών πεδίων και τους εκπαιδευτικούς κάθε βαθμίδας, αλλά και ως υπόμνηση των ευχάριστων, εποικοδομητικών στιγμών που βίωσαν μαθητές, μικροί και μεγάλοι επισκέπτες στους ποικίλους χώρους εντός και εκτός του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας κατά τη 15χρονη αυτή επιτυχημένη προσπάθεια, η οποία συνεχίζεται αδιάλειπτα στο παρόν και μετεξελίσσεται βάσει και των νέων τεχνολογιών.

Η Μαρία Λεμπέση είναι απόφοιτος του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην Ιστορία και Ανθρωπολογία από την École Pratique des Hautes Études. Στο Παρίσι συνέχισε με σπουδές θεάτρου και σωματικής έκφρασης. Έχει μακρά εμπειρία στον τομέα της εκπαίδευσης και σε τμήματα εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκθέσεων πολιτιστικών ιδρυμάτων.

Εκδηλώσεις - Εκθέσεις

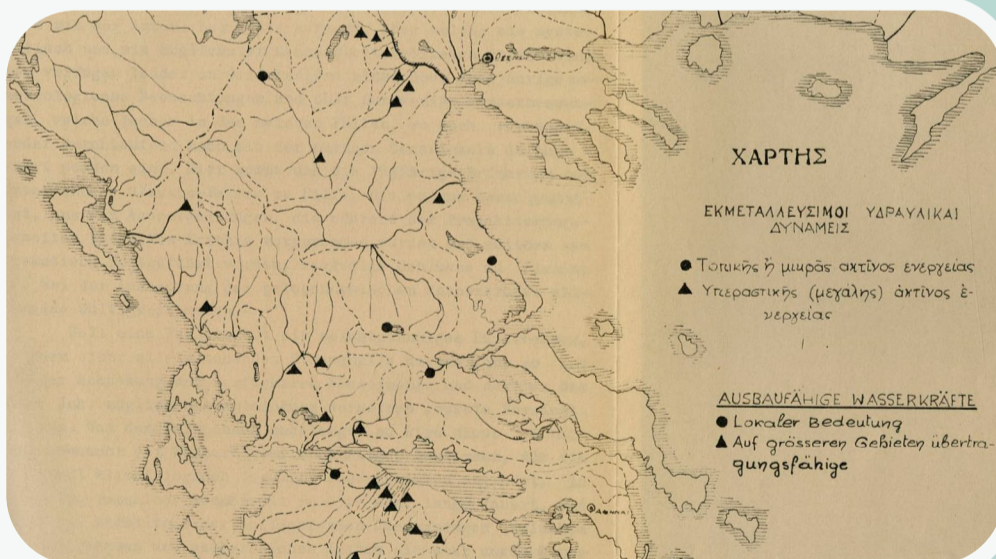

Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων

- Αθήνα, Δημόσιο Καπνεργοστάσιο
30 Σεπτεμβρίου έως 31 Μαΐου 2025
- Λευκωσία, κτήριο ΣΠΕΛ Κρατικής Πινακοθήκης
20 Σεπτεμβρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2024

Συμμετοχή του Ιστορικού Αρχείου με δανεισμό ψηφιακών αντιγράφων τεκμηρίων στην έκθεση με τίτλο «Κύπρος 1974: Η μνήμη είναι η μόνη πατρίδα των ανθρώπων» που διοργανώνει το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία σε συνεργασία με την Κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων, για την επέτειο των 50 χρόνων από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Το Ιστορικό Αρχείο συμβάλλει με εικόνες φύλλων από το ημερολόγιο τοίχου που εξέδωσε η Εθνική Τράπεζα το 1976 με τίτλο *Πόλεμος και Ειρήνη*, όπου αποτυπώνονταν ζωγραφίες παιδιών από δημοτικά σχολεία της Κύπρου και το οποίο είχε επιμεληθεί καλλιτεχνικά ο ζωγράφος Σπύρος Βασιλείου.

Αρχειονομικές εργασίες

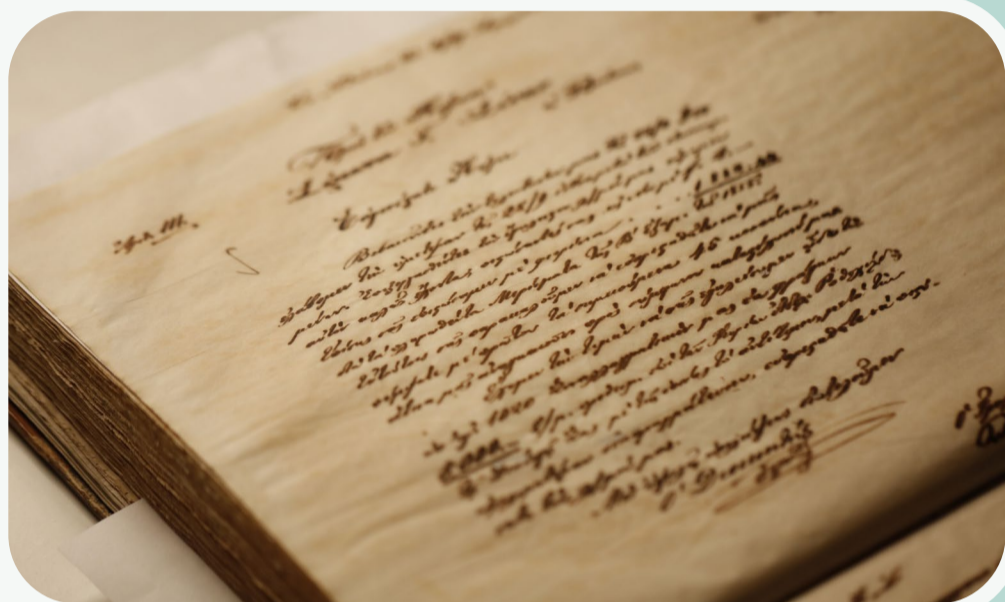
Διάκριση του ΙΑ/ΕΤΕ από το Archives Portal Europe

Συνεχίζεται η ψηφιοποίηση της αρχειακής ενότητας με τίτλο «Λευκός άνθρακας» και μέχρι σήμερα έχουν ψηφιοποιηθεί 5.000 έγγραφα από το περιεχόμενο των αρχειακών φακέλων, 20 βιβλία και 264 σχέδια. Πρόκειται για ένα έργο ψηφιοποίησης και εμπλουτισμού τεκμηρίωσης, πεντάμηνης διάρκειας, με τίτλο «Μια πρωτοβουλία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για καθαρή ενέργεια στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα: Η περίπτωση του αρχείου “Λευκού Άνθρακα”», που πραγματοποιείται στο πλαίσιο διάκρισης που απονεμήθηκε στο Ιστορικό Αρχείο από τα Digitization Grants 2024 του Archives Portal Europe Foundation (APEF). Σκοπός του έργου είναι η ανάδειξη των αρχειακών τεκμηρίων μέσω της διάθεσής τους στη διαδικτυακή Πύλη (Portal) του APEF.

Το συγκεκριμένο υλικό σχετίζεται με την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα. Η αρχειακή αυτή ενότητα συγκεντρώθηκε από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Τράπεζας, η οποία συμμετείχε ενεργά στην Εθνική Επιτροπή Μελέτης των Πηγών Ενεργείας της Ελλάδος. Με την ολοκλήρωση του έργου, τον Νοέμβριο του 2024, θα έχουν ψηφιοποιηθεί περίπου 12.000 έγγραφα από το περιεχόμενο των αρχειακών φακέλων, 22 βιβλία και το σύνολο των σχεδίων της αρχειακής συλλογής (586 σχέδια).

Για περισσότερα. <https://ha.nbg.gr/el/news>

Συνέδρια - Ημερίδες

Ευρωπαϊκές Ημέρες Συντήρησης 14-20 Οκτωβρίου

Στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Ημερών Συντήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, η Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, ο Σύλλογος Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (επίσημος εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Οργανισμών Συντήρησης - ECCO στη χώρα μας) και το Ελληνικό Τμήμα του ICOM διοργανώνουν σειρά εκδηλώσεων και ψηφιακών δράσεων. Το Εργαστήρι Συντήρησης του ΙΑ/ΕΤΕ συμμετέχει στην εκστρατεία στα ψηφιακά δίκτυα, παρουσιάζοντας στις 16 Οκτωβρίου το θέμα των αλλοιώσεων που έχουν υποστεί τα κείμενα του βιβλίου αντιγράφων αλληλογραφίας *Εξερχόμενα Εσωτερικού-Εξωτερικού της Εθνικής Τράπεζας, 1853-1858* και προτείνει τρόπους ανάγνωσης των κειμένων.

Ετήσιο συνέδριο ICOM-CECA 18-22 Νοεμβρίου

Το τμήμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΙΑ/ΕΤΕ θα συμμετάσχει στο Ετήσιο Συνέδριο της Διεθνούς Επιτροπής για την Εκπαίδευση και τις Πολιτιστικές Δράσεις του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM-CECA) με την παρουσίαση «Συναντήσεις με αξιοσημείωτους ανθρώπους. Η διαφορετικότητα στην πράξη στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας». Το θέμα του

συνεδρίου είναι «Σύνθετα ζητήματα, ιδιαίτερες ομάδες κοινού» και εστιάζει σε μουσειοπαιδαγωγικές δράσεις που επιχειρούν να φωτίσουν άγνωστες ή παραγνωρισμένες πτυχές της πολιτιστικής κληρονομιάς, με στόχο να προσελκύσουν νέο κοινό ή να απευθυνθούν σε ομάδες που βρίσκονται στο φάσμα του κοινωνικού αποκλεισμού. Το συνέδριο διοργανώνεται στο Μουσείο Μπενάκη από το Ελληνικό Τμήμα του ICOM, τη Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού και το Μουσείο Μπενάκη.

Β. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Έργο του Μ. Βαφειάδη.
Καλλιτεχνική συλλογή της Εθνικής Τράπεζας

Άγγελος Αγγελόπουλος **Ο διοικητής της Μεταπολίτευσης, 1974-1979**

Σε εξέλιξη βρίσκεται η ταξινόμηση από το ΙΑ/ΕΤΕ του προσωπικού αρχείου του Άγγελου Αγγελόπουλου (1904-1995), του επιφανούς οικονομολόγου και πανεπιστημιακού, που διατέλεσε, μεταξύ άλλων, διοικητής της Εθνικής Τράπεζας κατά την περίοδο 1974-1979. Ως πρώτος διοικητής της Μεταπολίτευσης, καθώς ανέλαβε τον Αύγουστο του 1974, εστίασε στην ορθολογική διοίκηση της Τράπεζας και την αποκατάσταση στρεβλώσεων του παρελθόντος. Το ενδιαφέρον του για την αναβάθμιση της λειτουργίας της (βελτίωση μηχανογράφησης, διαρκής εκπαίδευση των τραπεζικών στελεχών, προσθήκη νέων τραπεζικών εργασιών) είχε ως αποτέλεσμα ένα υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης. Κατά τη διάρκεια της θητείας του ενισχύθηκε η παρουσία της Τράπεζας στην περιφέρεια της χώρας αλλά και στο εξωτερικό, σε Ευρώπη, Αμερική, Αυστραλία και αραβικές χώρες. Επίσης ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στη χρηματοδότηση των ελληνικών επιχειρήσεων, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και την ενίσχυση της εξαγωγικής δραστηριότητας. Εξίσου σημαντικές πρωτοβουλίες επιδείχθηκαν σε μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο, με την υποστήριξη νέων καλλιτεχνών, τον εμπλουτισμό δημόσιων βιβλιοθηκών, την επαναδραστηριοποίηση του ΜΙΕΤ και του Ιστορικού Αρχείου της Τράπεζας με σύγχρονη επιστημονική προσέγγιση.

Το υπό ταξινόμηση αρχείο παραδόθηκε, κατόπιν δωρεάς, στο ΙΑ/ΕΤΕ το 2009. Αποτελείται από 882 φακέλους και περιλαμβάνει προσωπική και επαγγελματική αλληλογραφία, επιστημονικά πονήματα, αποκόμματα Τύπου και φωτογραφίες, υλικό που στο σύνολό του αναδεικνύει την πολυσχιδή προσωπικότητα, τις πρωτοποριακές απόψεις και το πλούσιο επιστημονικό και διοικητικό έργο του Αγγελόπουλου. Επιπροσθέτως, συμβάλλει στην ψηλάφηση διαχρονικών ζητημάτων (ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας, συμβολή του δυτικού κόσμου στην οικονομική ανασυγκρότηση των αναπτυσσόμενων χωρών) καθώς και κρίσιμων ιστορικών στιγμών (ελληνικός εμφύλιος, ψυχρός πόλεμος, πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας του 1970).

Ο Ιωάννης Ισηγόνης με το σκύλο του στο χώρο όπου εργαζόταν κατά την περίοδο κατασκευής του υποκαταστήματος της ΕΤΕ στη Θεσσαλονίκη.
Συλλογή φωτογραφιών Ιωάννη Ισηγόνη.
Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας

Ιωάννης Μ. Ισηγόνης (1899-1979): Ο μηχανικός του Τεχνικού Τμήματος της Εθνικής Τράπεζας

Η δράση και το προσωπικό του αρχείο

Το 1924 προσλαμβάνεται στο Τεχνικό Τμήμα της Εθνικής Τράπεζας ως «ειδικός στο μπετόν αρμέ» ο Ιωάννης Ισηγόνης. Ο νεαρός πολιτικός μηχανικός, με καταγωγή από τη Σμύρνη, έχει ήδη ολοκληρώσει τις σπουδές του στο Πολυτεχνείο της Λωζάνης και έχει εργαστεί σχεδόν τρία χρόνια στην επίβλεψη οικοδομικών και υδραυλικών έργων για την εταιρεία Kreuger & Toll στη Φιλανδία, ακολουθώντας τα βήματα και άλλων Ελλήνων μηχανικών της εποχής με σπουδές στο εξωτερικό που επιδίωκαν την απόκτηση εμπειρίας σε νέες μεθόδους πριν από την επιστροφή τους στην Ελλάδα (Παπαστεφανάκη 2016: 243). Για τα επόμενα 45 χρόνια, μέχρι τη συνταξιοδότησή του το 1969, ο Ισηγόνης θα παραμείνει στην υπηρεσία της Εθνικής Τράπεζας και θα εργαστεί σε σημαντικά έργα, όπως στην κατασκευή πλήθους υποκαταστημάτων της Τράπεζας, καθώς και του Οικοδομικού Συνεταιρισμού των Υπαλλήλων στη Φιλοθέη και τη Σαρωνίδα. Η πρόσκτηση του προσωπικού του αρχείου, μέσω δωρεάς της οικογένειάς του, αποτέλεσε προσθήκη μεγάλης αξίας στο τεκμηριωτικό, αρχειακό υλικό της περιόδου, που συμπλήρωσε τις υπάρχουσες πηγές, φώτισε πτυχές της ιστορίας της Εθνικής Τράπεζας και παρουσιάζει πολυεπίπεδο ιστορικό και ερευνητικό ενδιαφέρον.

Για τη συνέχεια πατήστε [εδώ](#).

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Γ' Σεπτεμβρίου 146, 112 51 Αθήνα

<https://ha.nbg.gr>

E: ha-nbg@nbg.gr | T: 210-8807804 & 210-8807805

ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ

Λαμβάνετε το παρόν μήνυμα από το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας είτε έπειτα από ρητή συγκατάθεσή σας για την αποστολή ενημερώσεων για τις δράσεις μας είτε γιατί μας έχετε γνωστοποιήσει την ηλεκτρονική σας διεύθυνση στο πλαίσιο της συμμετοχής σας σε συναφείς υπηρεσίες έρευνας και εκπαίδευσης που παρέχουμε.

Σε περίπτωση που δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε το newsletter μας, παρακαλούμε ενημερώστε μας μέσω e-mail στη διεύθυνση: ha-nbg@nbg.gr